

KASSARIMAA

Legend

Vanasti olnd Väinameres üks ristimata saar. Eks sügisene torm ajanud selle saare lahti ja hakanud Soela väina kaudu välja viima. Hiidlased muidugi märgand seda, rakendanud härjad ette ja vedanud saare Hiiumaa äärde. Sellest ajast seisabki Kassari Hiiumaa kõrval tema kaassaarena.

Kassari on

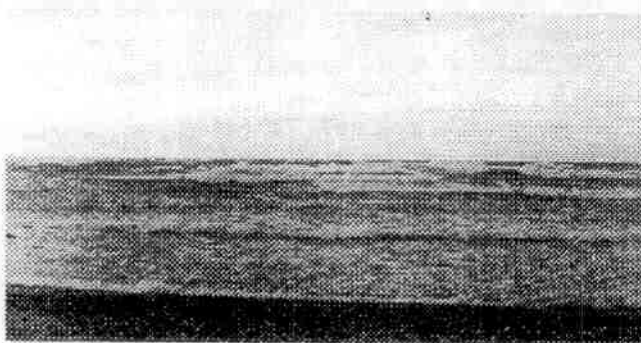
suuruselt viies Eesti saar, mis vabanes mere alt viimase 3000 aasta jooksul. Kõrgem koht on Veskimägi, 15 m üle merepinna. Kassaris võib kohata ranna- ja puisniite, kadastikke, leht- ja okaspuusalusid.

Saare edelaosas lookleb kaugele merre pikk kiviklibune maasäär - Säätetirp. Maismaal 2 km pikkune säär jätkub 1 km pikkuselt veel vee allgi. Piibunina liivase põhjaga sõbralik mererand on Kassari kuulsaim supluspaik.

Kassari - see on riik omaette. Saar on 19,3 km² suurune. Tema randu uhuvad Jausa, Käina, Kassari ja Öunaku lahe veed, kus on 40 laidu, kareet ja rahu.

Kadakalõhnaline vaikne saar on avatud külalistele Orjaku ja Kassari sadama ning Orjaku ja Lais na tammtee kaudu.

Meie saarel on üheksa küla: Esiküla, Kiisi, Taguküla, Mäealuse, Kassari, Uidu, Uusküla, Mere ja Orjaku. Elame 108 perena 90-elamus, alalisi elanikke on 286: 152 naist ja 134 meest. Igal aastal sünnib meie saarel keskmiselt 3 last. Suuremad sündide arvu poolest olid 1988 - 8 last, 1990 - 8 last, 1995 - 7 last. Käesoleval aastal on meil sündinud juba kaks uut ilmakodanikku: Priidu Tikk Kiisi külas ja Doris Elmi Esikülas. Kokku on meil 29 eelkooliealist last.

Meie saarel on 11 üle 80 a. vanust elanikku, neist vanim on Metsalõuka talus elav Leontine Mölder, kes lõikusküül saab 88. aastaseks.

Maarahva traditsiooniline elulaad püsib ja taastub majandusolude kiuste. Seostame oma elu siin tihedasti loodusega - meid toidab maa ja meri. On kuus tootmistalu, kaks kauplust. Tasapisi kogub jõudu väikeettevõtlus. Ikka harime põldu ja külvame vilja, kasvatame veiseid, sigu, lambaid ja hobuseid, peame mesilasi ja püüame kala, kasvatame aed- ja puuvilja.

Minu kodusaar

Sõnad

Helme Kääramees

Viis

Tuuli Köpli

Sinine meri ja plinkivad majakad
muulide kohal lendavad kajakad,
kivine rand ja pilliroog lähel...
Kord tormab tuul, jälle leebe ja mahe.

Siin kaluripaadid on püügil merel
ning rannal suvitab laagripere.
Uhke luigepaar ujub Reigi silmas
kui püsivad vaiksed ja soojad ilmad.

Reidil "Dago" poisid kõik purjede all
olgu meri vaikne või sünge hall
Sealt kilked ja naeru veel hilja kuuled
see kaasa hõiskama paneb su huuled.

On mulle kallis mu kodusaar
see tormides karastunud Kassarimaa.
Siin sündisin, kasvasin, elan nüüd ka
jääb ikka mu koduks see väikene saar.

Seltsielust

26. veebruaril 1995. a. toimus Kassari Haridusseltsi taasasutamine. Kokku tulid inimesed, kes näevad ühistegevuses jõudu, et taas avada Kassaris algkool, raamatukogu ja sidejaoskond. Seltsis on 27 liiget, kellest kolm Melittan Hollmann, Albert Mäns ja Roobert Suurvärav olid ka endise Kassari Haridusseltsi (1922-1940) liikmed.

1995. a. lõpul tagastas Käina Vallavalitsus Kassari Haridusseltsile haridusseltsi endise maja, mis on praegu ainus kogukonnale kuuluv hoone saarel. Kassari seltsimaja on üks vanemaid ajaloolise väärtusega hooned saarel. Selles on asunud mõisa kõrts ja esimene kirjatarkust andev kool Kassaris. Kool tegutses selles hoones alates 1867. a. kuni 1931. aastani. Pärast seda oli hoone Kassari Haridusseltsi omanduses ja kujunes kohaliku kultuurielu keskuseks. Kolhoosi ajal asus hoones klubi. Hiljem jäi hoone tühjaks ja hakkas lagunema.

Käesolevaks ajaks on hoone võetud muinsuskaitse kaitse alla.

Kassari Haridusselts on kodusaare rahva annetatud rahaga jõudumööda hoonet remontinud edasise lagunemise peatamiseks. 1996. a. septembris valmis projekt "Kassari hariduse ja omakultuuri keskuse taastamine". Hoone vajab rekonstrueerimist vastavalt kaasaja nõuetele, säilitades ka hoone ajaloolise ilme.

Ümberehituse käigus võetakse kasutusele ka maja ülemine korrus. Valmivad ruumid algklassidele, raamatukogu-teabetoale, infopunktile, sidejaoskonnale, laste päevarühmale, ringidele ja korter selle maja töötajale. Tööd on plaanis teostada 3 etapis.

Iga aasta kevadel koos noortega korraldame seltsimaja ümbrust. Seltsimajas toimuvad saare rahva ühisüritused, õhtuti mängitakse lauatennist. Noored korraldavad tantsuõhtuid.

Kassari Haridusselts jätkab oma tegevust kolmes põhisuunas:

- Projekti "Kassari hariduse ja omakultuuri keskuse taastamine" järkjärguline elluviimine

- Kodu-uurimise projekt "Tunne oma kodukanti" jätkamine.

- * mälestuste kogumine

- * saare kaardimaterjali täpsustamine

- * koduloolise ankeetküsitluse läbiviimine laste

poolt

- Projektiga "Kodusaar oma kätes" kaasa aidata külade säilimisele ja ühistegevuse tekkele.

- * külavanemate ja saarevanema valimine

- * koostöö võimalused ja erinevad vormid

- * ökoloogilise mõtteviisi kujundamine

Kassari Haridusseltsi projektid on toetust saanud Eesti Kultuurikapitalilt, külaarendusprogrammist, Hiiu- ja Biosfääri Kaitseala Keskuselt, Hiiu- ja Muuseumilt, keskuselt Tuuru, Käina Vallavalitsuselt.

Igal uuel aastal oleme eelmise aasta kogemuste võrra rikkamad.

Pühapäevakool.

Aastal 1989, kui Kassari Pühapäevakool alguse sai, oli meid ainult 17. Praegu 1997 aastal 38.

Kõik need aastad oleme tegutseda saanud tänu hr. Ülo Vannasele, kes meile lahkesti tasuta ruumi lubanud kasutada. Samuti on tädi Sade aidanud mitmeid probleeme lahendada. Täname ka onu Peetrit ja Kaljut, kes meie toa soojaks kütavad.

Nooremate päralt on ruum kl. 11-12-ni. Vanemad kui 10. aastased alustavad kl. 12.15 ja lõpetavad vahel alles kell 15.

Tunni alguses loeb õpetaja meile piiblit ja siis jutustab mõne loo piiblist. Viimasel ajal oleme ka ise piiblisalme otsinud uuest Testamendist ja nende üle arutlenud. Vahel korraldame viktoriine ja laulame laule.

Alates aprillist õpime laule ja luuletusi emadepäevaks. Suremad teevad traditsiooniliselt näidendi. Tunni lõpetame palvega.

Kui aga mõnel meist on sünnipäev teeb õpetaja talle väikese kingituse. Sünnipäevalaps ise on kaasa võtnud komme või küpsiseid, siis sööme neid tunni lõppedes. Meil on lõbus ja huvitav koos käia.

Vahest annab tädi Ruth meile paberi, kuhu on kirjutatud poolik laul või kuldsalm, mille peame peast või piibli abiga täitma ja seletama, mida sellega öelda on tahetud.

Kevadeti käime Sääretirbis piknikul. Seal teeme lõket, küpsitame viinereid ja sööme. Kui on väga soe, käime ka ujumas. Loodan, et läheme ka sel aastal sinna.

Suvel me koos ei käi. Küll aga võtame osa PPK laagritest nii Kassaris kui Hiiuimaal

.....nii kirjutasid oma koolist vanema rühma lapsed

....ja nii arvavad nooremad

Pühapäevakool on pühapäev. Ma lähen sinna koos paljude sõpradega.

Õpetaja on tädi Ruth. Tal on suured pruunid silmad. Ta on nii lahke.

Tädi Ruthil on pikad mustad juuksed, mis päikese käes läigivad.

Tädi Ruthil on seljas kampsun. Igat värvi tutid on küljes.

Mulle meeldib joonistada. Talvel tegime soolaga paberile lumememme. See sai nii ilus.

Kõige parem laul on see, kus me üksteist kallistame.

Enne jõule joonistame kõigile vanaisadele - vanaemadele kaardi ja kirjutame oma nimed sisse. Õpetaja kirjutab jõulusalmi. Tädi Maimu (postiljon) viib need igaletühele koju kätte.

Kodutalu lugu – koduküla lugu.

Elu murrangulistel perioodidel pööratakse sageli uue tee otsingule minevikku. On hea kui on kuhu pöörduda. Eestimaal on kirja pandud oma ajalugu. Ka igal külal ja talul on oma ajalugu, kuid kirja on seda pandud väga vähestele.

Kui me teaksime oma lähedaste, oma kodutalu kohta kes, mis, kus, millal ja kuidas on enne meid elanud oleksime otsustes kindlamad, ettevõtmistes julgemad ja vaimult rikkamad.

Kodu-uurimine annab tihti äratundmise rõõmu, kus ammu unustatud vana võib osutuda uueks ja vajalikuks nii esemelisel kui mõttelises tähenduses.

Kassari Haridusselts soovib Kassari taludes läbi viia küsitluse eesmärgil saada täiendavaid andmeid küla ajaloo koostamiseks. Teeme seda ankeedi alusel.

Kui Sul on soov ja võimalus meid aidata ankeetküsitluse läbiviimisel, siis anna endast teada allakirjutatule.

Tiiu Kopli

Elulugu – ajalugu.

Olemata ajaloo suurkuju, on iga inimene ajaloos osaleja, selle looja ja ajaloo sündmuste elus tunnistaja. Kassari Haridusselts püüab koostada koduloolist ülevaadet Kassari saare geograafiast, ajaloost ja inimestest.

Selle ülessande täitmiseks oleks tänuväärseks abiks inimeste (üle 80. a.) elulood. Neid elulugusid võivad kirja panna ka nende inimeste lapsed, tuttavad, samuti haridusseltsi liikmed. Tähtis on selline soov või valmisolek oma elukäigu täpseks kirjapanekuks. Kuidas andmeid vormistada? Sündmuste märkimisel paneme kõigepealt kirja aasta ja siis kaldkriipsu taha kuupäeva:

1912/3. juuni - Sündisin Hiiu maal Pühalepa kihelk. Pühalepa vallas Karema külas Reinu talus esimese lapsena. Isa oli metsavaht, ema kodune.

1919/okt. - Hakkasin käima Suuremõisa algkoolis jne. Millal kool lõpetati, kuhu edasi mindi, perekonna suuruseni välja.

Tähelepanu pöörata kohanimede õigele kirja panekule. On hea, kui eluloolises ülevaates kajastuvad muudki perekondlikud sündmused (muutused).

1937/16. mai. - Sündis tütar Helmi. 1958. a. abiellus uuesti, perekonnanimi Karro.

1938/18. mai. - Suri ema Agnes (sünd. 1890).

1941/14. juuni. - Kõuditati keegi perekonnast või kogu perekond.

1944/22. sept. - Õde Helene lahkus Rootsi.

Loetleda tuleks töö eest saadud autasud ja tunnustused, samuti aunimetused. Märkida ära ajalehtedes avaldatud artiklid ja muu looming. Eesti ajaloos on tegutsenud arvukalt seltsi, ühinguid jt. organisatsioone ning parteisid. Nendes osalemine märkida ära (tuletõrje, a/ü, spordiseltsid, jne.)

Kassari mõisast tean et....

Kassari mõis oli piiratud paekivist piirdeaiaga, milles asus peale mõisa häärberi põhilised majapidamise hooned. Kui sisse tulla ida poolsest, veski alt värvast, siis paremal pool oli jääkelder, päris aiamuuri nurkas. Kelder oli kaarja võlviga, külje peal ava, kust jääd sisse viidi. Otsas oli ruum, kust jääd välja võeti. Ida poolse otsas jääkeldri katusel oli väikene tornikene, kus asus pere kell. Sääld põhja poole natuke aiamuuri ja väike jalgvärv, kust sai eemal oleva seipaja ja puutöö toa juurde. Samas joones edasi oli viljaait, aed müüri ühes liinis tagaküljega. Põhja pool otsas maa sees oli õunakelder ja selle peal aidaruum, eraldatud suurest aidast vaheseinaga, aga kõik ühise katuse all. Vähe aedmuuri ja oli suur värvava avasus, kus otsaga ühes liinis piirdeaiaga, esiküljega lõunasse. Kärneri maja otsas oli triiphoone, kus kasvasid ka viinamarjad, ees oli läätspuu hekk. Edasi oli suur värvava ava, kust sai puuvilja aeda. Vähe samas liinis aed müüri ja tagaküljega ühes liinis müüri, oli pikk tall ja vankrikuur, mille otsas väike madalam ehitus, sigade laut. Siis jälle värv kust edasi põhja poole oli vasakul kohe noor viljapuu aed. Paremal pool, talli otsast põhja poole ikka samasugune paekivist müür, milles võlviga värvava ava, kus asus samasuguse müüri eraldatud hobuste jooksuaed, munakividega sillutatud pinnaga. Vähe maad edasi oli jälle võlviga värvava ava, kust sai aeda. Värvava kõrval oli lahtise vinnaga kaev ja ring müüri ja tee vahel olid taimelavad, kus klaaside all aedvilja taimeid kasvatati. Vastasküljes, vasakul, oli aidamehe maja, selle ees vändaga kaev. Maja taga asus päris korralik tiik. Säält edasi olid loomalaudad. Kaks kõrvuti ehitist tagant otsas ühendava avaga. See osa on praegu ka alles, oli koorejaamaks ja on praegu side aparatuuride ruumiks. Selles kohas pöördega ida poole jätkub samasugune "lause aed", moodustab nelinurkse puuvilja aia. Selle osa põhjapoolses ääres oli väike kiviehitus eest lahtine "lustihoone" on säilinud, oli seipokoda, siis mürgiladu.

Kui tulla mäelt, teise värvava kaudu sisse, siis paremal asus mõisa häärber. Ida poolse otsas olid all paekividest võlvitud keldrid. Peal ühekordne puust ehitus. Samast otsast oli sissekäik koridori, kus mõlemil pool olid toad teenijate köögi ja mille jaoks. Selle lõpus oli suur neljal jalal, omavahel võlvitud korsten, ülal laes kandiline auk. See võlvialune oli nii must ja tahmane, et selle all on keedetud lahtisel tulel, suits läks ülal augu kaudu korstnasse, ütlemine oligi "vana köök". Sääld edasi oli saal, ühed ukse lõuna poole ja selle ees laudpõrand. Uksed olid kahe poolega suurte klaasidega. Sääld edasi olid sakste toad ja otsas osa klaasakendega seinad. Võib arvata, et väga tore mõisa härrasrahvale. Tagakülje trepp oli kõrge, sest hoone asus sarnase mäekeeru peal. Selle trepi pealt oli mõisa õue kõigi oma askeldustega näha. Võib-olla härra vaatas kui mõni teomees talli ees peksa sai. Mõisa hoone oli kõik puust, aga tubade keskel oli üks paekivist pealt võlvitud väike pime ruum, põranda pinda

Elukäigu andmed võiks rühmitada temaatiliselt:

1. Elukäik, perekondlikud sündmused.
2. Töösaavutuses, looming.
3. Autasud, tunnustused.
4. Osalemine seltsides, ühingutes, organisatsioonides jne.

Eluloo (elukäigu) kirjapanekul tekkinud küsimustega pöörduda Tiiu Kopli või Kalju Hülgi poole. Sealt saab ka juhendmaterjali.

K. Hülg.

Vanaema lapsepõlv Kassari koolis.

Minu vanaema on sündinud Orjakus, Mäetsa talus. Tema vanemad olid Mihkel ja Mathilde Kääramees. Tal on kaks vanemat õde Edda ja Inga ja noorem vend Uno. Vanaema nimi on Helbe. Ta on sündinud 1940. aastal.

Vanaemal ei olnud selliseid mänguasju nagu praegu. Mängiti puupulkadega ja käbidega. Männikäbid olid lambad, kuusekäbid olid lehmad ja hobused. Väikestest kividest tehti karjaaiad. Rohust tehti heina ning liiva ja mulla sisse künti saelaastudega mängupõllud. Mängiti ka keksu. Tüdrukud kogusid ilusaid, värvilisi klaas- ja taldrikukilde. Neid näidati üksteisele.

Talveõhtutel ema ketras. Pimedas oli hea peitust mängida. Elektrit siis ei olnud, õpiti tattuina valgel. Üks suurema klaasiga petrooliumlamp oli ka. Kassaris oli Kalju pood, aga poes käidi seal harva. Piim ja liha olid omast käest, kala samuti. Silgutünn seisis sahvriinurgas. Silgud olid tulisoolased. Ise tehti tangu- ja verivorsti. Piim tuli aga koorelahutist läbi ajada. Seda tegid lapsed. Koorest tehti võid. Viljaga käidi Vaemlas veskil. Sealt sai jahu ja tangu. Odrapuder oli igahommikune toit.

Enne kolhoosi oli palju talgud, kus kogu külarahvas kokku tuli. Oli palju töid, mida tehti koos, näitaks sõnnikuvedu, linalõugutamine, viljapeks jm. Mäetsal oli triidor, millega vilja puhastati. Kogu küla käis seal vilja puhastamas.

Praeguses muuseumis oli Kassari 6- klassiline kool, kus olid elupõlised õpetajad Aleksander Loomets ja tema proua Liisa.

1942. a. oli Inga esimeses klassis. Sõja ajast oli Kassari mõisavaremetesse jäänud laskemoona. Lapsed käisid seal kogu aeg mängimas. Poisid põletasid kooli akende all must makarone - need olid süütenõõrid mürskude sees. Juhtus ka õnnetusi.

Vanaema käis juba enne kooli vanemate õdedega koolis kaasas. Ta mäletab, et eriti meeldis talle Roosi Vilja ja Kibus Malve vahel istuda. 1948. a. läks vanaema esimesse klassi.

1949. a. tehti Kassaris kolhoos. Kolhoosi algul olid lambad Mäetsa laudas. Vanaema käis ka nende eest hoolitsemas. Ühte talle toitis ta ise pudelist rattalohvist tehtud lutuga. Vanaemale meeldisid väga loomad. Igal õhtul aitas vanaema oma emal Harjaku laudas kolhoosi lehma lüpsa ja talitada.

Pööra lehte

võibolla 5 ruutmeetrit. Lõuna pool seina ääres lame pikem raudkivi, mille kohal seinas raudrõngas. Vanade inimeste jutu järgi piinakamber. Praegu on selles kohas kõrgem kungas, küll see seal all ikka on. Mõisa häärberi ja viljaaida vahel oli mõisa peakaev. Astme võrra maast kõrgema põrandaga ja katus kohal, keskel maasse puuriud raudtoru pumbaga. Kui mõisa ehitused põlesid, siis seda kaevu ei kasutatud, see jähi tule alla ka. Vett toodi ämbritega aidamehe maja juurest kaevust. Mõis oli tulekahjudeks ette kaitsitud, olid kolm tiiki ja tuletõrje prits juba, mida mujal ei tea palju olnud. Sellel korral oli ka prits vankrikuris ja kohe saadaval, aga näe tuli võttis ära kõik. Mõisa hoone otsa kohas üle tee oli plats "pleekaed", kus proua riidekangaid lasi pleegitada. Edasi siis valitseja maja, hilisemal ajal koolimaja, nüüd muuseum. Selle maja ees, mõlemal pool teed kasvasid igasugused lehtpuud, mis võeti maha, kui majas asus kool, varjasid ju valgust. Edasi minnes vasakule selle tee peale, mis talli eest tuli, jääb paremale noor aed, selle järgi "park aed". Selle tee ääres kasvasid kastanid, vahtrad, kased, ikka nii, et puu, mis oli vasemal, sama liiki ka paremal. Mõlemal pool kõnniteed ja omakorda puudega ääristatud. Sõna tõsisel mõttes allee. Selle allee lõpus üle suure tee on maja, mis 1830 aastal ehitati magasi aidaks ja 1911 aastal tehti ümber tööliste korteriks. Lääne poolses otsas oli kord koorejaam, kus kokku toodud piimast koor eraldati, käsitsi vändates. Sääld otsast edasi oli suur küün. Kui nüüd seda maanteed minna edasi mäe poole, siis paremat kätt otsaga tee poole, oli viljakuivati, mille taga tiik. Vähe maad ülespoole, väljaspoole kiviaeda oli mäe küün. Samast kohast mäe rinnaku peal oli "lusthoone", kus proua käind hommiku päikesetõusu vaatamas. Mäest allapoole oli Allika rehi, kus auru masina jõul vilja masindati. Lagedal jälle tiik tule puhkemisel. Edasi oli jälle suur küün, nüüd õunahoidla. Alla mere poole oli lubja ahi, teine oli Kүүра mäel. Ka telliskivi on tehtud selles piirkonnas, sellest a nimi "Telliskopli". Kui minna suurt teed mööda Orjaku poole, siis paremal pool on küün, millest on nüüd tehtud loomalaud. Vähe edasi jälle küün, otsas olid elamiseks tehtud ruumid, nüüd "Vetsi tall". Sääld kohast üle suure tee mäe künka poole oli "mäe rehi". Sääld lähedal on mõned aluskivid, kus asunud mõisa suitsurehi. Kui minna "Vetsi talli" otsast edasi põhja poole seda teed kaudu, siis on sääld tee ääres veel üks küün "Paju küün". Seda vanat teekohta jälgides saab tagasi mõisa juurde. Langi küüni juurest läbi ja rohtaia tagant ka, siis saab selle tee peale, mis Suurekülalt mõisa poole tuleb. Eelpool tähendatud tee oli lihtrahva jaoks, nemad ei tohtinud mitte mõisa õuest läbi minna. Peale nende ehituste oli Niidis üks väike puu küün ja Kүүра lagel üks sega ehitusega suur küün. Õunakus karjalaudad suviseks kasutamiseks ja Sopi maja teomehele. Parunitel oli kabeli aedas oma matmise paik ja suured marmormistid. Päril nende lähedal on maetud mõisa teoori Sigade Aado. Tema oli mõisa häärberis ühes toas viimne elanik ja Kassari rahvas mattis Aado sinna, et surnuna on kõik võrdsed. Kui parunid oleks võimelised sellepärast end hauas ümber keerama, siis nee teeks küll seda.

Pööra lehte

1949. a. lõpetas vanaema I klassi ja Inga VII klassi. Sel aastal lõpetas Kassari koolis esimest korda 7. klass, enne oli kool 6-klassiline.

Õpetaja Loomets andis matemaatikat, geograafiat ja laulmist, laenas ja soovitas lastele koolis raamatuid. Ta käis ringi kõva kraega. Tunnid algasid laulu ja palvusega. Tema proua andis emakeelt, käsitööd ja algul ka saksa keelt. Pärast tuli Elsa saksa keelt andma. Proual oli palju muustrilehti ja ta tegi väga ilusat käsitööd.

Vanaema õpetaja oli Magda Naur. Ta oli väga hea õpetaja. Vanaema oli ta lemmiklaps. Tema tütar, tädi Ruth, on praegu meie pühapäevakooli õpetaja. Õpetajad olid veel Linikoja Elsa ja Ester. Ester juhendas rahvatantsu. Tehti kõva trenni ja käidi esinemas. Ester oli väga range õpetaja.

Igal vahetunnil mängiti kooli eesruumis ringmänge: „Rukist lõikamas“, „Sõpra otsimas“, „Kes aias?“, jooksupolkat, valssi, perekonna valssi, „Peremees võtab naise“. Vahel olid vahetunnid üsna pikad, sest õpetajad lasid kauem mängida. Kevadel mängiti õues suure tamme all. Mängud olid näiteks „Kapsapea“ ja „Mooramaa kuningas“. Kuningas istus mõisavaremete vahel mäe otsas, lapsed pidasid suure tamme all nõu. Veel oli moes nipskivimäng, mida mängiti 5 väikese kiviga. Kivisid otsiti rannast. Mängiti ka rahvastepalli ja võrkpalli. Koolis oli võrkpallivõistkond, millega käidi ka mujal võistlemas.

Koolilapsed käisid seltsimajas pidudel esinemas. Tehti rahvatantsu, oli laulukoor, võimeldi ja tehti püramiide, esitati rühmadeklamatsioone. Vanemad inimesed tegid rahvamajas näidendeid. Sel ajal elasid Kassaris Aida Anna ja Lepa Anna, kes olid üle küla tuntud naljaviskajad. Seda oli ka Neitsimäe Toomas. Seltsimaja pidudel mängisid lõõtspilli Seebe Eedi ja Kaubi Paul. Paki Sass mängis tantsuks viiulit. Vanaema mäletab, et ta oli sel ajal juba vana mees, kes istus alatasa seltsimajas ning ootas kabe ja male partnereid.

Talvel oli raske lume sees koolis käia. Sopi juures oli Papli padu, s.o suur vesine ala. Talve alguses oli seal paljas jää. Siis võeti Sopi regi ja sõideti sellega. Hobust polnud, poisid lükkasid rege. Labidad võeti kaasa selleks juhuks kui kinni jäi. Kõrge lumega tegi isa vahel jälgi ette, et kergem oleks käia.

Talveõhtutel käisid koolitüdrukud üksteise juures õõbimas.

1951. a. tuli Kassari kooli direktoriks Tikerpuu Leo. Vanaema käis 4 klassi Kassari algkoolis, sest 1952. a. läks kool 4 klassiliseks. 5. klassist läks vanaema Käina kooli. Talvel käidi koolis üle Käina lahe, sügisel ratastega mööda teed. Kevadel lõi jää äärest lahti, siis mindi jalgsi läbi vee jääni ja sealt jääd mööda üle lahe. Kõige mõnusam oli, kui isa läks hobusega puid tegema ja sai reega üle lahe sõita.

Mari Lipp

Vana jutu järgi olnd Kassari Esikülas kunagi mõis, nimetusega Aalo mõis. Jaani mäel suure lõhkise kivi vahel rippunud pere kell. Perekonna nimi Alof olevat sellest tekkinud. Kui ehitati kolhoosi lauta, siis selle rajamisel tulid lagedale mingid paksud müürid. Mine tea?

Need on teadmised Kassari mõisast. Nooremad kipuvad tegema uut ajalugu, mis sageli ei ole mõõdunud aegade seoses. Aga noh... On tekkinud müüt, et olnud viinavabrik. Tõsi asi, et mõis põletas viina, mida oma kõrtsudes müüdi, kuni ajani, millal tehti monopol. On mõningad märgid ja uduseid mälestusi, et see sündinud hilisema viljakuivati kütte ruumis. Samuti see, et olnud meierei ja juustu vabrik. Juustu tehtud kunagi kärneri maja otsa toas, mõisa sakste lauale, sellest siis ka kunagine nimetus „juustutuba“. Vabrikutest jäägu jutt kaugele.

Kõik andmed olen kogunud pikema aja jooksul ja omale ülestähendusi teinud ega tea algupära kohta kuigi palju tõestusi tuua. Omapead ajaloo tegemise eest olen hoidunud.

Albert Mäns

Pildikesi Orjaku poolt ja Kassari maalt.

Käesolevas muutuv ühiskonnas on suurel osale elanikele elu raske, eriti seda maal. Meil Kassari Orjaku saarel seda eriti, oleme arvestatav ääremaa. Ei ole meil kooli ega koolimajagi, ei sideasutust, kust saaks ajalehti tellida, ega järjest suurenevaid maksusi tasuda. Ei ole sobivat autobussi ühendust, et saaks vähem kui terve päevaga neid toiminguid tegemas käia. Aga elada tahame

Orjaku sadama süvendamine 1937. a.

kõik ja süüa ka. Mullapind on sarnane küll, mis kasvataks vilja, aga seda toota on väga kallis. Ei ole meid kellelegi tarvis. Seltsimaja on kui saatuse pilge, hääbuva kohaliku rahva jaoks. Sääb, saare kaugema otsa peal, et oleks kerge neid kalmistule kanda. Kuid elati ju ennegi kui praegust elu polnud. Et tehnika on kallis, millega põllul töötada. Aga millega siis ennevanasti töötati. Hobusega, selle truu abiliseaga on aegadest läbi saadud. Sarnast tööd ei olegi, mis tema abiga ei saa tehtud. Ei ole see looma liik veel välja surnud. Vanu praktilise elutarkusega inimesi on kahjuks nii vähe ja need on juba elust nii väsinud, et midagi ette võtta. Noored aga on harjunud, et neil oleks

Pööra lehte

Kassari rahvas 1996. aastal.

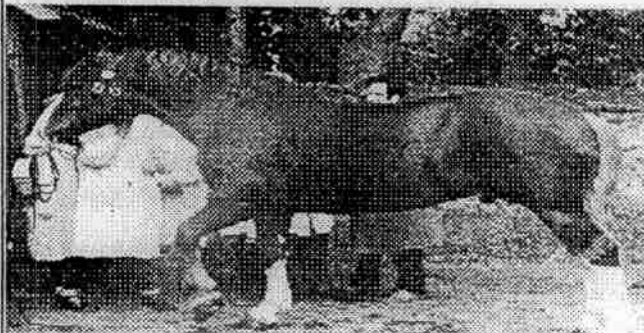
- 5. jaan. - Disko, diskor Urmet Liig.
- 12. jaan. - Disko, _____
- 12. jaan. - Seminar "Külaliikumise arendu programm" Viljandis Saarepeedil. Osavõtja Merike Niimann.
- 17. jaan. - Seminar "Ökoloogia ja mahepõllundus". Osavõtjad: Linda ja Koit Tikk, Merike Niimann, Ulvi Uusaja.
- 24. jaan. - Hiiumaa "Kodukandi" juhatuse koosolek Kassari seltsimajas mai-päevade läbiviimise asjus.
- 26. jaan. - Disko, diskor Urmet Liig.
- 2-4 veebr. - Eesti-Rootsi projekt vabahariduse ja rahvaõpistute arendamiseks Eestis. Toimus Raplamaal Alus. Osavõtja Merike Niimann.

- 9. veebr. - "Seltsid sajandilõpu Eestis" konverents Tartus. Osavõtja Tiiu Kopli.
- 9. veebr. - Disko, diskor Urmet Liig.
- 17. veebr. - Vastlapäev Kassaris. Liulaskmine. Hernesupp ja kuklid. Öhtu mängude ja tantsuga seltsimajas. Öhtujuht Maret Vähejaus.
- 21. veebr. - Seminar "Raamatupidamine talumajanduses". Osavõtjad: Linda ja Koit Tikk, Ulvi Uusaja, Hans Kirsi.
- 25. veebr. - Kassari Haridusseltsi üldkoosolek. Kokkuvõtte eelmise aasta tööst. Arutlusel uue aasta kavad.
- veebr.-märts - Soome keele kersus Kassari saare elanikele muuseumi ruumides. Õpetaja Tiiu Heldema.
- 12. märts - Südis Kassari Haridusseltsi logo. Autor Ulvi Uusaja. Logol olev tammepuu võra on Kassari saare kontuur. Küla -viljakat ja elujõulist, tähistab tõruga tammeleht. Juured ulatuvad sügavale maasse. Tamme-puu sümboliseerib elujõudu, pika-ealisust, tugevust, vastupidavust - just selline ongi Kassari saare rahvas.
- 15-17 märts - Eesti-Rootsi projekt vabahariduse ja rahvaõpistute arendamiseks Eestis.

lahedad tööd ja teed. Kui ei saa heina kahe kolme päevaga valmis, siis ei taheta seda tööd ette võtta. Praegu on kahjuks aeg, kus töö on karm ja nõuab, et särk oleks hiline, peopesad paksu nahaga ja pea klaar. Läbi pudelipõhja ilma uurida ei saa. Kõik tarvilik tehnika on kallis jah. Üks pere oma majapidamises seda muretseda ei saa. Seda häda oli kunagi ka. Siis leidis mehi, kes panid oma vähesed rahad ühisel nõul kokku, ka osa laenati ja osteti traktor, rehepeksumasin, mootor. Väiksemad ja suuremad põllutööriistad olid sageli mitme pere peale muretsenud. Suhteliselt väikesed "Fordson" traktorid kündsid uudismaad. Olen selleaegne mees, kui Orjakus muretseti rehepeksumasin mootoriga. Terve küla pered olid ühingu liikmed. Kui varem sai vili salve oktoobris, ka hiljem, siis nüüd sündis see juba augustis. Hobustega veetav rootor kartulivõtja oli viie pere oma. Kartulivõtuaegu oli igast perest kaks inimest ja töö hoopis hõlpsam. Viljakuivati ehitati kuue pere poolt. Kasutada sai igauks. Tuulamise masin oli terve küla oma. Viljalõikuse masinad olid kahe kolme pere peale. Juurvilja seeme sai mulda käsitsi, lükatava külvikuga, mis oli kuue pere oma. Ühiselt sai nii neid tööd tehtud, mida üksikult poleks keegi võimeline olnud.

Kassaris käis vilja masindamine algul mõisa aegses rehes, selle sama mõisa masinaga. Kõigil oli oma ülesanne ette nähtud. Hobuveokidega toodi põllutükkidelt masindada. Oli nii ka, et põllul oli 5 hakki, aga põldu läks 7 hobust, kaks jahid ilma koormata, sõitsid tühjal, et masina juurest järgmist korraldust saada.

Tee oli maha varisenud põhku ja kõrsi täis, pandi põlema kui kuiv oli. Ühisel tööl tekivad omad naljad ja nägelused. Kord hommikul töö algul läks üks kärelda olekuga perenaine naabri peremehega raksu. Päeval aga läks selle perenaise käes hobu lõhkuma ja tormas koos vankriga rehe uksest sisse, otse agana virna seljani sisse. See peremees, hommikuse riidu osaline, läks kui õige naaber aitama hobust välja tuua. Kui siis kõik joones, üteldi mees, et mis sul nüüd oli, et sa sedaviisi? Naine häbiga nagu piinlik ja lausub: "Äi sest pole midagi, äi sest pole midagi. Mees laskis hobuse suu kõrvalt lahti, lõi käed selja peale ja lausus, neh lase siis veel korra". Need olid selle aja tööd ja naljad. Lõpuks taibati, et ei sellest asjast tule midagi. Oli ettevõtlikke mehi, kellel raha rohkem, osteti rehepeksumasin, mida sai iga pere õue vedada ja iga pere sai selle töö kodus teha. Oli väiksema

- Toimus Võrumaal Haanjas. Osavõtja Merike Niimann.
22. märts - Noarootsi külaseminar. Osavõtjad Aivar Lorits, Merike Niimann.
28. märts - "Kodukandi" liikumise töökoosolek Saaremaal Torgus. Osavõtja T. Kopli.
28. märts - "Looduslik ja omakultuurile suunatud turism äärealadel. Osavõtjad: Ülle Lorits, Merike Niimann, Linda Tikk, Koit Tikk.
3. aprill - Loomakasvatusalane seminar. Osavõtjad Koit Tikk, Ulvi Uusoja.
- 19.-21. apr. - Maapäev Narva- Jõesuus. Osavõtja Merike Niimann.
- 20.-21. apr. - Seltsimaja viiluotsa uuendamine.
- 22.-30. apr. - Kassari kalmistu korrastamine. Osavõtjad: Leili ja Ilmar Elmi, Avo Steinberg, Harald Oja, Avo Käärmees, Andres Oolmets.
23. aprill - Kartulikasvatuse õppepäev. K. Tikk.
- 26.-28. apr. - Noarootsi külaseminar. Osavõtja Maris Varik.
- 27.-28. apr. - Seltsimaja sisemuse ja ümbruse koristamine talgute korras.
1. mai - Lipuvarda püstitamine seltsimaja õuel. Valmistajad ja haridusseltsile kinkijad Robert ja Vello Suurvärv.
- 3.-5. mai - Kevadpäevad. Suurim kaasaja küla- rahva kokkutulek Hiiumaal. Korraldas Kassari Haridusselts koos ühendusega "Kodukant Hiiumaa".
3. mai - Kevadpäevade avamine seltsimajas: tamme istutamine. Haridusseltsi vana lipu üleandmine muuseumile. Simman lugude ja lauludega Kassari rahvalt.
4. mai - Käsitöönäitus. Laat. Seminarid maaelu arengust. Konverents "Tunne oma kodukanti", osales Riigikogu liige Arvo Sirendi. Kassari kabeliaia tutvustus. muusikaõhtu kabelis.
5. mai - Matk Orjaku loodusrajale.
- 11 mai - Kassari Pühapäevakoolis laste piknik Sääretirbis.
- 12 mai - Emadepäeva kontsert seltsimajas.
23. mai - Õpiring "Rannakülade elujõud" Paladel Sakla küla Nigula talus. Osavõtja Tiit Kopli.
- 24-26 mai - Eesti-Rootsi projekt vabahariduse ja rahvaõpistute arendamiseks Eestis. Toimus Hiiumaal Käinas. Osavõtja Merike Niimann.
28. mai - Kassari jook. Kassari Haridusseltsi pani välja auhinnad kolmele Kassari parimale jooksjale: II k. 4 km Tanel Tamm; III k. 10 a. Ingrid Pirk;

maaga mehi, kes kamba peale ostsid omale kohase väiksema masina, mida teised pilkega "sule noppimise masinaks" ristsid. Aga nii ja naa, kuid elu läks ikka ühiselt üks teisele õla alla pannes ja ühiselt nõu pidades. Kas või seda, kui kord mõisa ajal saadetud kolm meest Õunaku, et säält ära tuua koorm heinu ja ka vasikas. Ja siis ka peetud nõu igauks oma sõnadega. Üks algas oma harjunud sõnadega: "Jälle, jälle poisid, selle moodi pääl, kui paneme vasika koorma otsa." Teine omadega: "Oi oi, kui kukkub maha." Aga kolmas all oli nagu kõigi

kinnituseks see sõna: "Nii kut nii." Oma moodi nõu pidamine. Eks ole.

Nagu Hiiumaal üldiselt ei olnud ka meie saarel suuri rikkaid majapidamisi. Väikestes taludes tehti oma perega tööd. Sai oma perele süüa ja sai mõndagi ära müüa, olgu see vili, siga või pullikene või kilo või muna paar. Tehti uudismaad, mis andis paremat saaki. Nii see elu läks seni kui tehti kõik võrdseks, vaeseks. Oma hinge maa ja majaga tuli elada, kuni tulid lahedamad ajad. Nagu teada tuli järsk lõpp ülevalt ja nüüd on jälle nii, et katsuge ise hakkama saada. Peabki saama ja saab ka. Ära elatud elust tuleb õppust võtta. Ühiselt saab ikka korda saada igal pool. Seapõrsaid on kohapeal ikka saada. Pole tarvis Saaremaalt toomas käija. Kasvavad küll kartuli ja vesivirka rohuga. Lihtsam oli muidugi jahuga laiutada. Lehma pidamine ei ole tasuv küll, aga ei neid tohi mitte kõiki ära lõpetada. Küll tuleb aeg kui maa matsid ka tunnustust leiavad. Siis on ikka jälle millest alata.

Küll need Toompea mängud ka lõpevad. Pole seda enam olnud, et üks sarnane pillamine kaua kestab. Saavad need Jaapani ja Tallinna peldikud ühtsesse standardisse viidud, siis ehk tekib huvi alama liigi rahva vastu, et mis ja kuidas. Seniks aga tuleb leppida kehusega. Kui aga on kindlaid noori inimesi, kes tahaks elujärge alles hoida, ei siis me maarahvas hääbu. Labidas üles leida, kevadel kartul mulda panna, kapsas kasvatada, midagi on ikka saada. Ainult suud lahti hoida ja lootma, et ehk tuleb tuulega midagi meeldivalt sisse. Ei tule. Kuldnokk võib pesa küll tegema. Minu elupäevad on nii kaugele jõudnud, et mõtted on jäänud veel, tegud jäävad noorte teha.

Ma mõnikord ka komistan ja mõnikord ka kukun
Nii kaua kui mul hing on sees, siis jälle rõuse üles

Albert Mäns

16. juuni Noorimale osavõtjale Miina Kääramehele. Auhindadeks Tõnis Niimann'i küpsetatud kringlid.
- Hiiumaa haridusseltside koosolek Kärklas. Osavõtjad Linda Tikk ja Tiit Kopli.
- 17.-19. juuni - A. ja O. Kallase elu kajastava filmi "Palava rakkaus" (Kuum armastus) võtted Kassaris.

23. juunil jaanipäeval ja
27. juulil kiigepeol müüdi Kassari Haridusseltsi poolt korraldatud loteriid, mis põhines Kassari saare elanike annetustel.
- 28.-29. juuni - Eesti Saarte Kogu töökoosolek Vormsi saarel. Osavõtja Tiit Kopli. Kassari saar võeti Saarte Kogu liikmeks.
- 9 - 11 juuli - Hiiumaa Kristlik noortelaager. Osavõtjad: Marek ja Inrek Elmi.
25. aug. - Kassari saare alaliste elanike ja suvilaomanike mõttetalgud koos BKA spetsialistidega Kassari saare tulevikust.
27. aug. - "Tunne oma kodukanti" osavõtjate autasustamine ja laager. Osavõtjad: Kalev Uusoja, Mikko-Margus Sammal, Ingrid Pirk, Mari Lipp, Joosep Tikk, Triin Kääramees, Meret Liig, Elli Nurk, Volli Mäeumbaed, Albert Mäns, Leonora Kääramees, Merike Niimann, Tiit Kopli.
28. sept. - Lambakasvatuse õppepäev Käinas. Osavõtjad: Tiit Kopli ja Tõnis Niimann.
30. sept. - Valmis projekt "Kassari haridus- ja omakultuuri keskuse taastamisest" maksumusega 1.182.200 EEK
12. okt. - Luidja Kodukandi eestvõttel toimus Villamaa laot. Osavõtjad: Merike Niimann, Maret Vähejaus.
18. okt. - Künnapäev Käinas Ranna talus. Osavõtjad Ulvi ja Tiit Uusoja.
25. okt. - Maaliidu nõupäev Luunjas "Kuidas minna edasi?" Osavõtja Koit Tikk.

Suur tänu 1995/96 a. annetajatele seltsimaja heaks

Leo Aavik	Helgi Mölder
Viiu Adamka	Klavdia Mölder
Ott Arder	Marika Mölder
Helle Deemus	Valve Mölder
Leili Elmi	Merike Niimann
Magda Elmi	Hedvig Nittim
Marika Elmi	Amilde Nurmsalu
Helju Erik	Marje Oolmets
Ada Heilo	Õie Pao
Asta Hollmann	Vello Pikk
Melita Hollmann	Laine Pulk
Kalju Hül	Jüri Põllo
Laine Jõpiselg	Säde Põllu
Marje Kaev	Aita Rebane
Helmi Kalju	Helle-Mall Risti
Ants Karpa	Mai Risti
Aina Kase	Raivo Rist
Agnes Kask	Juulia Saar
Kalju Kask	Virve Salum
Margit Karras	Elsa Sarapuu
Linda Kersen	Viivi Sarapuu
Hans Kirsi	Tiina Selirand
Laivi Kirsi	Helga Steinberg
Arvo Kogerma	Silvi Steinberg
Salme Koor	Virve Tamm
Olev Kopli	K. Teras
Tiit Kopli	Koit Tikk
Tiia Korv	Linda Tikk
Maimu Kruus	Perek. Tukk
Marika Kuulmann	Rein Uusoja
Varje Kullo	Salme Uusoja
Vaike Kärner	Tiia Uusoja
Aidar Kääramees	Ulvi Uusoja
Aivo Kääramees	Hilda Vahe
Aivar Kääramees	Liivi Vahe
Avo Kääramees	Ruth Vaim
Helin Kääramees	Vello Vann
Helmi Kääramees	Edgar Veeborn
Leonora Kääramees	Virve Veeborn
Uno Kääramees	Aivo Viilukas
Urve Kääramees	Maret Vähejaus
Ain Küttim	AS Ariko Reserv
Edvin Küttim	AS Asme
Aino Liig	AS Luige
Tiivi Lipp	Hiiumaa misjon
Aivar Lorits	Hiiumaa Muuseum
Ülle Lorits	AS Hiiu Tours Consulting
Liivi Martin	AS Hiiu Vill
Rita Maier	AS Kavar
Elmur Mikk	AS Magnus
Tiina Muul	AS Tamme
Albert Mäns	AS Talupood

Kui Teie nimi on mingil põhjusel jäänud sellest nimekirjast välja, palun teatage tel. 97141.

1. nov. - Seminar "Hiiumaa ja säästev areng". Osavõtjad Kalju Hülbg, Ants Karpa, Leonora Kääramees, Vello Vann, Linda ja Koit Tikk.
- 6-7 nov. - "Puhta piima päev" - seminar keskuses Tuuru. Osavõtja Koit Tikk.
- 15-17 nov. - Eesti-Rootsi projekt vabahariduse ja rahvaõpistute arendamiseks Eestis. Toimus Raplamaal Alus. Osavõtja Merike Niimann.
24. nov. - Kassari saare elanike kõnekoosolek koos Käina valla töötajatega seltsimajas. Arutlusel maakasutus ja hariduse ning omakultuuri keskuse taastamine.
24. nov. - Saaremaa Merekultuuriseltsi poolt korraldatud Kadriõhtu Saaremaal. Osavõtja Albert Mäns.
- 2.-22. dets ja 28. dets. - Hiiumaa Muuseumi jõulüritus "Sajanditagusest klassitoast mõisa jõulupuule". Seltsimajas asus sajanditagune klassituba ja kooliõpetaja korter.

13. dets. - Teadete tahvli püstitamine Mõisa poe juurde. Valmistajad Tiit ja Olev Kopli.
23. dets. - Kassari Pühapäevakooli jõulupidu seltsimajas.
24. dets. - Jõuluvana külastab Kassari kodusid.
28. dets. - Hiiumaa Kodukandi liikumise töökoosolek Paladel Nigulatalus. Osavõtja Tiiu Kopli.

Suveüritused Kassari saarel.

16. mai kl. 17.00 - Hiiumaa külade kevadpäev Kassaris. Kõnekoosolek "Areng inimese kaudu". Küla- projektid, ideed.
- kl. 19.00 - "Kevad meis enestes" Kontsert, tants seltsimajas.
17. mai kl. 9-16.00- Laat spordiplatsil. Rohelise Liikumise jalgrattamatk "Kuidas elad Hiiumaa" saabumine laagriplatsile.
30. mai. - Kassari jook. Algas ja lõpp spordiplatsil.
- Juuni - Paargu avamine seltsimaja õuel.
- 21-22 juuni - Purjeregatt Orjakus.
23. juuni - Jaaniturniir võrkpallis laagriplatsil.
23. juuni - Jaaniõhtu laagriplatsil.
24. juuli - Orjenteerumiseljapäevak.
26. juuli - Kiigepidu laagriplatsil.
02. august - Parunipäev 97 mõisa õuel.
30. august - Suve ärasaatmise pidu seltsimajas ja õuel.

Lihtne sõna - ema-
kolmest tähest vaid,
esimene sõna,
mille selgeks sain.

Rääkida ei jõua,
iaal tänada
kõige eest, mis, ema
mulle andnud sa.

Palju õnne kallid emad!

Teated.

Loomisel on Kassari Haridusseltsi raamatukogu, palume koostada annetada soovijail nimekiri, kus oleks märgitud autor, pealkiri ja ilmumise aasta. Nimekiri palun toimetada lähimasse kauplusesse (Kassari kauplus, Mõisa pood, Orjaku sadama baar). Annetaja – ära unusta märkimast oma nime. Info tel. 97105

Piibli lugemisest ja lahtiseletamisest huvitatuil võimalus teha seda koos 18. Mail kl. 15.00 seltsimajas.

Kassari Haridusseltsil on kavas välja anda esimesel võimalusel kalender. Püüame reklaamida oma kaunist saart nii sõnas kui pildis. Kõigil asjast huvitatuil, kes on nõus kaasa aitama oma idee, kauba või tenusega palume ühendust võtta tel. 97-141 ja õ. 97196.

Kodusaare rahvas! Ankeetküsitluses vastasite, millist kaupa ja teenust pakute. Kui te soovite, et sama ilmuks ka selles kalendris, palun andke teada. Ka kõigilt neilt, kes küsitluslehtedele ei vastanud, on kauba- ja teenusepakkumised oodatud. Tel. 97121 või õ. 97181.

Hiiumaa külade kevadpäevad Kassaris

16. mail.

- kl. 17. Kõnekoosolek Kassari seltsimajas
"Areng inimese kaudu".
Külaprojektid. Ideed. Elamine külas,
kuidas see tundub?

Läbiviiaid: Ühendus "Kodukant - Hiiumaa"
ja Kassari Haridusselts.

- kl. 19. Esinevad lektorid kodust ja väljaspoolt.
"Kevad meis enestes" - pidu seltsimajas.
Saab laulda ja tantsida. Kontsert Kaarina
Hovirinna kooli koorilt.

17. mail.

- kl. 9-16 Laad spordiplatsil
kl. 9-st Noorte kogujate näitus Kassari
sööklas.
kl. 10-st Avatud Hiiumaa Muuseum
kl. 11-st Ülesastumine lauljatelt ja tantsijatelt
kl. 12 "Ave Vita" noorte näitlejate
janditamine.
kl. 13 Jalgsimatk Kassari mõisa maadel.
Kogunemine laadaplatsil lõkke
juures.
kl. 15 Pressikonverents sööklas
kl. 16 "Maakultuur ja meie. Ühistegelikud
algatused". Tõsimeelsed kõned
sellest, mõisas suure tamme all.
Külapäevade lõpetamine.

Kasutame Mõisa Poe juures olevat teadete tahvliit
kaupade ja teenuste müügikuulutuste ülespanekuks.
Haridusselts aitab kuulutusi vormistada. Info tel. 97181

Toimetanud Kassari Haridusselts

Pildistanud: Ain Sarv, Aidar Kääramees, Sirje Kiin, Helgi Põllo, MerikeNiimann, Teet Kitkas, Merit Vaim.
Kujundaja Aidar Kääramees